

ปรัชญาการศึกษา

การศึกษาคืออะไร นักการศึกษาได้ให้คำนิยามเอาไว้มากมายแตกต่างกันไปตามสิ่งที่แต่ละคนถือว่ามีค่าสูงสุด ตัวอย่างเช่น นักการศึกษาในเร็นดริเยม (Perennialism) เชื่อในแบบอย่างที่ดีงามอันเป็นเร็นดริเยมของอารยธรรมในสมัยกลาง จึงต้องการให้การศึกษาย้อนกลับไปหาวัฒนธรรมอันดีงามในอดีต เนื่องจากเป็นวัฒนธรรมที่ไม่เสื่อมสลาย เป็นสากล ใช้ได้ทุกยุคสมัยและทุกแห่ง นักการศึกษาเร็นดริเยมก็นิยามการศึกษาไปตามคุณค่าที่ตนเชื่อว่ามีค่าที่สุด ดังที่ Robert M. Hutchin ได้ให้ความหมายการศึกษาไว้ว่า การศึกษาหมายถึงการสอน การสอนหมายถึงความรู้ ความรู้คือความจริง ความจริงนี้ย่อมเหมือนกันทุกแห่งหน เพราะฉะนั้นการศึกษาก็ย่อมจะเหมือนกันในทุกแห่งหน ดังนั้นความหมายของการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับสิ่งที่แต่ละคนถือว่ามีค่าสูงสุด ทัศนคติเห็นว่าสิ่งใดมีคุณค่าที่การศึกษาควรจะทำให้เกิดขึ้น การศึกษาคืออะไร ควรจะมุ่งไปสู่จุดหมายใดและจะจัดองค์ประกอบทางการศึกษาอย่างไร เพื่อให้บรรลุจุดหมายนั้น ก่อนที่จะพิจารณาถึงประเด็นเหล่านี้ น่าจะทำความเข้าใจทัศนคติของทัศนคติที่มีต่อการศึกษาที่เป็นอยู่เป็นพื้นฐาน

ทัศนคติเห็นว่าการศึกษาที่เป็นอยู่นั้นประสบความสำเร็จ เพราะเน้นการเรียนรู้วิชาการและพัฒนาความสามารถเฉพาะด้านเท่านั้น การศึกษาเป็นเพียงการสะสมข้อมูลความรู้และฝึกฝนทักษะเพื่อประกอบอาชีพ โดยไม่ได้สนใจชีวิตด้านอื่น ๆ ของผู้ศึกษา นอกจากนี้การศึกษายังปลูกฝังทัศนคติบางอย่างของสังคมลงในจิตใจของผู้ศึกษา ได้แก่ การศึกษาเพื่อความก้าวหน้าและการประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน การศึกษาเพื่อไต่เต้าไปสู่ความมั่งคั่ง ความมีชื่อเสียง และการแสวงหาอำนาจเหนือผู้อื่น ค่านิยมที่แฝงอยู่กับทัศนคติเหล่านี้คือ การแข่งขัน ซึ่งดิถีงเด่นแก่งแย่ง เบียดเบียน และทำลายล้างซึ่งกันและกัน ทัศนคติได้ชี้ให้เห็นว่า สิ่งที่อยู่เบื้องหลังค่านิยมแบบนี้คือ ความเห็นแก่ตัว ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาขึ้นทั้งในจิตใจของบุคคลและสังคม ดังที่เราได้เห็นกันอยู่ในปัจจุบันว่า มีความแบ่งแยกและขัดแย้งระหว่างกลุ่มชนและชาติต่าง ๆ มีการกีดกันทางเศรษฐกิจและการค้า ปัญหาระดับสังคมเหล่านี้สะท้อนมาจากปัญหาระดับบุคคล ดังนั้นทัศนคติจึงเห็นว่า การพยายามปฏิรูปสังคมหรือเศรษฐกิจ อาจแก้ปัญหาได้ชั่วคราว แต่การเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงอาจเกิดขึ้นได้จากการเปลี่ยนแปลงที่บุคคลแต่ละคนซึ่งจะเป็นไปได้โดยการจัดการศึกษาเสียใหม่ ซึ่งทัศนคติก็ได้เสนอให้การศึกษาปรับเปลี่ยนบทบาทอันสำคัญในการเปลี่ยนแปลงบุคคลนี้

ต่อไปจะเป็นการพิจารณาจุดหมายของการศึกษา ความหมายของการศึกษา และการจัดองค์ประกอบของการศึกษาตามทัศนคติของทัศนคติ

จุดหมายของการศึกษา

การศึกษาตามทรรศนะของกฤษณมูรติ จะต้องพิจารณาเรื่องของชีวิต สนับสนุนให้ผู้ศึกษา เรียนรู้วิชาการ พร้อมกับช่วยให้อารมณ์ชีวิตอยู่อย่างมีเอกภาพ นั่นคือช่วยให้ผู้ศึกษามีความสามารถที่จะสัมพันธ์กับชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ ได้อย่างรอบด้าน ซึ่งจะทำให้ผู้ศึกษามีความเข้าใจชีวิต และนำความรู้ความสามารถไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

การศึกษาคือ การพัฒนาให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในบุคคลและการถ่ายทอดวิชาความรู้สาขาต่าง ๆ ไปในขณะเดียวกัน

. . . ความหมายและความมุ่งหวังที่แท้จริงของการศึกษาคืออะไร ความหมายที่แท้จริงของคำว่าศึกษานั้น ไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ จากครูไปสู่นักเรียน ทว่าในการสอนวิชาเหล่านั้น การศึกษาเป็นการนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงในจิตใจของเธอ . . . (12: 18)

ดังนั้นจุดหมายของการศึกษาจึงมี 2 ประการ คือ

1. การถ่ายทอดความรู้
2. การพัฒนาเปลี่ยนแปลงภายใน เพื่อให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์

การศึกษาจะเป็นการศึกษาที่แท้ได้ต้องมีจุดหมายทั้ง 2 ประการนี้ กฤษณมูรติได้ชี้ให้เห็นถึงอันตรายของการศึกษาที่เน้นแต่การถ่ายทอดความรู้ หรือฝึกทักษะเท่านั้น การศึกษาที่เป็นเพียงการสะสมข้อมูลความรู้จากตำรา เพียงอย่างเดียวหรือฝึกฝนให้เป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้านเท่านั้น จะก่อให้เกิดปัญหา ความขัดแย้ง และสับสนเกิดขึ้นในใจของผู้ศึกษาอันเนื่องมาจากการไม่สามารถจัดการกับปัญหาชีวิตได้ แต่ถ้าการศึกษานำพัฒนาบุษย์ในด้านอื่น ๆ ด้วย ซึ่งรวมถึงการช่วยให้ผู้ศึกษามีความสามารถที่จะสัมพันธ์กับชีวิตอย่างรอบด้าน การศึกษาก็จะช่วยให้ผู้ศึกษาดำรงชีวิตได้อย่างมีเอกภาพ และสมดุลย์ ปราศจากปัญหาในชีวิตของตนและสามารถสร้างสรรค์สังคมที่ดีกว่าได้

1. การศึกษาในแง่ที่เป็นการถ่ายทอดความรู้ กฤษณมูรติเห็นว่า โรงเรียนควรจะต้องสอนวิชาการและฝึกฝนทักษะให้ผู้ศึกษามีความรู้และความชำนาญเป็นอย่างดี เพื่อว่าผู้ศึกษาที่ผ่านพ้นระบบการศึกษาไปแล้ว จะได้ทำหน้าที่การงานอย่างสัมฤทธิ์ผล ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนอย่างมีความสุข

. . . เราตั้งใจที่จะสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศอันจะนำมาซึ่งมนุษย์ใหม่ . . . โรงเรียนเหล่านี้มีเป้าหมายที่จะสอนเด็กให้มีความชำนาญทางเทคโนโลยีเป็นเลิศ เพื่อเขาจะได้ทำหน้าที่ได้อย่างสัมฤทธิ์ผลในโลกสมัยใหม่ . . . (12: 89)

ในการศึกษาหาความรู้และฝึกฝนทักษะนั้น ผู้ศึกษาสามารถเรียนจากครูหรือจากหนังสือในห้องสมุด และอาจจะมีการฝึกภาคปฏิบัติในวิชาเกี่ยวกับทักษะภายใต้คำแนะนำของครู การเรียนในกระบวนการเช่นนี้มีลักษณะเป็นการสะสมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ บางกรณีเรียนก่อนแล้วจึงลงมือปฏิบัติ แต่บางกรณีลงมือปฏิบัติก่อนแล้วจึงเรียนรู้จากการกระทำนั้น กฎณมูร์ติเห็นว่า การศึกษาในลักษณะนี้ช่วยให้ผู้ศึกษามีความรู้ และความชำนาญอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ดังนั้นจึงต้องส่งเสริมให้มีการศึกษาในแง่นี้

ปรากฏว่ามีวิธีการเรียนอยู่ 2 วิธี วิธีหนึ่งคือการได้มาซึ่งความรู้มากมาย ประการแรก โดยการเรียนแล้วปฏิบัติตามความรู้ที่เรียนมา นั่นคือสิ่งที่คนส่วนมากกระทำกัน ประการที่สอง โดยการปฏิบัติ ลงมือทำการบางอย่างแล้วเรียนจากการกระทำนั้น ซึ่งจะกลายมาเป็นการสะสมความรู้ด้วยเช่นกัน ทั้งสองประการนั้นเหมือนกัน คือเป็นการเรียนจากหนังสือหรือไม่ก็ได้ความรู้มาจากการกระทำ ทั้งสองประการขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ และเราได้พูดกันแล้วว่าทั้งประสบการณ์และความรู้ต่างก็มีข้อจำกัดเสมอ (13: 77)

แต่ในการถ่ายทอดความรู้ เช่นนี้ ทั้งผู้ให้การศึกษาและผู้ศึกษาจะต้องตระหนักว่า ความรู้ที่เรียนและประสบการณ์ที่มีอยู่นั้นมีขอบเขตจำกัดตามธรรมชาติการรับรู้ของมนุษย์ ดังที่ได้อธิบายมาแล้วในเรื่องญาณวิทยาว่า ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นเนื้อหาของความคิดนั้นมีขอบเขตจำกัด มนุษย์มีความรู้จำกัดอยู่ในขอบเขตของเนื้อหาความรู้เท่าที่เขาสามารถทำได้ และความรู้ที่มีอยู่ก็มีเนื้อหาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วหรือรู้แล้วจากอดีตทั้งสิ้น การตระหนักถึงขอบเขตของความรู้ และประสบการณ์ที่ตนมีอยู่ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ทั้งผู้ให้การศึกษาและผู้ศึกษาสามารถเข้าสัมพันธ์กับความรู้อย่างถูกต้อง กล่าวคือ ไม่ยึดมั่นในความรู้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดเพียงสิ่งเดียวในชีวิต

2. การศึกษาในแง่ที่เป็นการพัฒนาเปลี่ยนแปลงภายในเพื่อให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ แยกจากการถ่ายทอดความรู้แล้ว การศึกษายังมีจุดหมายที่สำคัญมากอีกประการหนึ่งคือการพัฒนาเปลี่ยนแปลงภายในบุคคลก็ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มนุษย์ที่สมบูรณ์หมายถึงบุคคลที่รู้จักตนเอง เป็นบุคคลที่ไม่ถูกกำหนดจากปัญหาชีวิต และดังนั้นจึงเป็นอิสระอย่างแท้จริง บุคคลที่รู้จักตนเองนั้นเป็นผู้ที่สามารถมีความเชื่อมั่นอย่างถูกต้องกับบุคคล ความคิดและสรรพสิ่ง กอปรด้วยสติปัญญา ความดีงาม และความรัก

. . . เราตั้งใจที่จะสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศอันจะนำมาซึ่งมนุษย์ใหม่ . . .
สร้างบรรยากาศที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อเด็กจะได้พัฒนาอย่างเต็มที่ในฐานะบุคคลที่สมบูรณ์ซึ่ง
หมายความถึงการให้เด็กเติบโตงอกงามในความดี เพื่อว่าเขาจะมีความสัมพันธ์กับบุคคล
ความคิด และสิ่งต่าง ๆ รวมถึงชีวิตทั้งครบได้อย่างถูกต้อง (12: 89)

ในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงบุคคลภายในนั้น บรรยากาศแห่งความสัมพันธ์ระหว่างครูกับ
นักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง นักเรียนจะเรียนรู้ตัวเอง ได้ดีภายใต้ความสัมพันธ์ที่เปิดเผย
มีความไว้วางใจและความรัก

การรู้จักตนเองเกิดจากการเรียนรู้โดยการเฝ้าสังเกตสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงทั้งภายใน
ในความคิด และในความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ การเรียนรู้เช่นนี้ไม่มีที่สิ้นสุด ต้องเรียนรู้อยู่เสมอ
ตลอดชีวิต บุคคลจะเฝ้าดูตนเอง ดูอคติ ข้อสรุป ความเชื่อ และความคิดอันดำเนินไปภายในตน
รวมทั้งสังเกตสิ่งต่าง ๆ ภายนอกด้วย

. . . การเรียนรู้ไม่มีที่สิ้นสุด ไม่มีการจบสิ้น . . . ถ้าเธอเรียนรู้ด้วยการเฝ้าดูตัว
เธอเอง อคติ ข้อสรุปอันตายตัว และความเชื่อของเธอ ถ้าเธอเฝ้าดูแล้วเห็นเหลี่ยมของความ
คิดของเธอ ความหยาบคาย และความอ่อนไหวต่อความรู้สึกของเธอ ตัวเธอจะกลายเป็นทั้ง
ครูและนักเรียน . . . (13: 77-78)

การเรียนรู้โดยเฝ้าตามดูสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในความคิดด้วยความใส่ใจเช่นนี้ ไม่มีการ
สะสมสิ่งที่ถูกลังเกตเอาไว้ในความทรงจำ เนื่องจากการสังเกตอยู่ในแต่ละขณะ จากขณะหนึ่ง
ไปยังอีกขณะหนึ่ง ดังนั้นจึงไม่มีการเก็บบันทึกข้อมูลความรู้และประสบการณ์ซึ่งเป็นเรื่องของอดีต
เอาไว้ จิตใจจึงเป็นอิสระจากการถูกกำหนดโดยความคิดและเงื่อนไขที่ความคิดก่อให้เกิดขึ้นอัน
เป็นสาเหตุของปัญหาในชีวิตมนุษย์

บุคคลที่รู้จักตนเองเป็นผู้ที่สามารถมีความสัมพันธ์อย่างถูกต้องกับบุคคล ความคิด และ
สรรพสิ่ง เนื่องจากบุคคลนั้นมีความตระหนักรู้ถึงกระบวนการสร้างภาพพจน์ของความคิด การรู้เท่า
ทันต่อการเกิดหรือเห็นการมีอยู่ของภาพพจน์ภายใน ซึ่งเป็นต้นเหตุของปัญหาความสัมพันธ์ ทำให้
บุคคลเป็นอิสระจากการถูกกำหนดโดยภาพพจน์นั้น ดังนั้นจึงสามารถเข้าสัมพันธ์กับบุคคล ความคิด
และสรรพสิ่งได้อย่างถูกต้อง ไม่เกิดปัญหา

ดังนั้นเป็นไปได้หรือไม่ที่จะเป็นอิสระและไม่บันทึกในส่วนที่เป็นเรื่องของจิตใจเอาไว้เลย
สิ่งนี้เป็นไปได้เมื่อมีความใส่ใจอย่างเต็มเปี่ยมเท่านั้น เมื่อมีความใส่ใจอย่างเต็มเปี่ยมจะ

ไม่มีการบันทึกเอาไว้ (4: 43)

ขณะที่บุคคลมีความใส่ใจจริง ๆ ในการสังเกตคุณภาพภายในความคิด ขณะนั้นไม่มีการจดจำสิ่งที่สังเกตไว้ในความจำ ดังนั้นจึงเป็นอิสระจากการถูกครอบงำทางจิตใจ

บุคคลที่รู้จักตนเอง กอปรด้วยสติปัญญา ความดี และความรัก การศึกษาต้องมุ่งพัฒนาให้เกิดคุณภาพเหล่านี้ขึ้นในบุคคล

สติปัญญา มีความสำคัญมากในชีวิต สติปัญญาคืออะไร สติปัญญา (Intelligence) คือ สมรรถภาพหรือความสามารถในการรับรู้อย่างชัดเจน เห็นแจ้ง และเข้าใจอะไรได้โดยตรง สติปัญญา เป็นคุณภาพของจิตใจที่มีความละเอียดอ่อนต่อการรับรู้เป็นอย่างดี สติปัญญานี้แตกต่างจากความฉลาด (Intellectual) ที่เป็นสมรรถภาพของสมองในการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล ดังที่กฤษณเมรุติกกล่าวว่า สติปัญญาไม่ได้เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของความคิด แต่สติปัญญาสามารถทำงานผ่านทางความคิดและใช้ความรู้ กล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า สติปัญญาต้องอาศัยความคิดเป็นเครื่องมือในการทำงานและสติปัญญาเป็นตัวควบคุมการใช้ความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ ความคิดไม่สามารถก่อให้เกิดสติปัญญาได้ คนฉลาดคิดอาจไม่มีสิ่งนี้ แต่การยุดติของความคิดจากการเรียนรู้หรือสมาธิอาจก่อให้เกิดสติปัญญาขึ้น

. . . สติปัญญาคือสมรรถภาพสำหรับการเข้าใจโดยตรง . . . สติปัญญาเป็นคุณภาพของจิตใจที่ละเอียดอ่อน ตื่นตัว และรู้ตัวอย่างยิ่ง สติปัญญา ไม่ยึดมั่นอยู่กับการตัดสินหรือการประเมินคุณค่าใด ๆ แต่เป็นความสามารถที่จะคิดอย่างแจ่มชัด และเป็นวัตถุวิสัย . . .
(12: 29)

สติปัญญาทำให้จิตใจรับรู้และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ดังที่มันขึ้นอยู่กับปราศจากการตัดสินหรือประเมินคุณค่าซึ่งเป็นสมรรถภาพของสมองในการใช้ความคิดเชิงเหตุผล

ความสำคัญของสติปัญญาในส่วนที่สัมพันธ์กับการศึกษาคือ ถ้าไม่มีสติปัญญาเป็นตัวกำกับความรู้ อาจถูกใช้ไปในทางทำลายล้าง ซึ่งกฤษณเมรุติเห็นว่าเป็นสิ่งอันตรายมาก ดังนั้นการศึกษาที่แท้จำเป็นต้องพัฒนาให้เกิดคุณภาพนี้ขึ้นในจิตใจของบุคคล

สติปัญญาเกิดขึ้นได้อย่างไร สติปัญญาอาจเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ที่จะเฝ้าสังเกตและเข้าใจโครงสร้างการทำงานของความรู้ ซึ่งก็คือการรู้เท่าทันต่อสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในการทำงานของความคิดที่เกี่ยวข้องอยู่กับความรู้นั่นเอง " . . . การเรียนรู้ที่จะสังเกตและทำความเข้าใจ

โครงสร้างทั้งหมดของความรู้ คือการเริ่มปลูกเร้าสติปัญญาให้ตื่นขึ้น" (14: 17)

ความดี ความดีคืออะไร และสามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้อย่างไร ได้พิจารณาแล้วในบทที่ 2 ว่าด้วยทรรคนะเกี่ยวกับจริยศาสตร์ จึงจะไม่กล่าวซ้ำอีก

ความรัก ความรักคืออะไร กฤษณเมรูติกล่าวถึงความรักในเชิงปฏิเสธว่าความรักไม่ใช่ความปรารถนา ไม่ใช่ความสุขเพลิดเพลิน ไม่ใช่การริษยา หึงหวง ความรักไม่ใช่ความทรงจำถึงความสุข ฯลฯ ความรักนั้นเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างแท้จริง ซึ่งหมายความว่าจิตใจไม่มีความแบ่งแยกและความขัดแย้ง

ดังนั้นข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของความสัมพันธ์ อาจจะมีความสัมพันธ์ที่ปราศจากความขัดแย้งใด ๆ ซึ่งหมายถึงความรัก ความรักมิใช่ภาพพจน์ ความรักมิใช่ความสุขเพลิดเพลิน และไม่ใช่ความปรารถนา ความรักไม่ใช่สิ่งที่สามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้ ความรักไม่ขึ้นอยู่กับความจำ . . . (6: 399)

ความรักอาจเกิดขึ้นได้เมื่อสัมพันธ์ภาพไม่มีความขัดแย้ง ซึ่งหมายถึงจิตใจปราศจากภาพพจน์ใด ๆ ในความคิดอันเป็นต้นเหตุของความแบ่งแยกและความขัดแย้ง

สรุป จุดหมายของการศึกษามี 2 ประการ คือ การถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาเปลี่ยนแปลงภายในเพื่อให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ การศึกษาที่เป็นการถ่ายทอดความรู้นั้นต้องสอนวิชาการและฝึกฝนทักษะให้ผู้ศึกษามีความรู้ความชำนาญเป็นเลิศ ผู้ศึกษาเรียนจากครู หนังสือ หรือการฝึกภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นการเรียนในลักษณะสะสมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ การศึกษาในแง่ที่เป็นการพัฒนาเปลี่ยนแปลงภายในบุคคลนั้น มีเป้าหมายอยู่ที่มนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งหมายถึงบุคคลที่รู้จักตนเอง ไม่ถูกกำหนดจากปัญหาชีวิต เป็นบุคคลที่สามารถมีสัมพันธ์ภาพอันแท้จริง กอปรด้วยสติปัญญา ความดี และความรัก การพัฒนาภายในบุคคลอาจทำได้โดยการเรียนรู้ตัวเองภายใต้บรรยากาศแห่งความสัมพันธ์

องค์ประกอบของการศึกษา

ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก องค์ประกอบของการศึกษาจะเป็นอย่างไร ข้อมขึ้นอยู่กับว่าเป้าหมายของการศึกษาเป็นอย่างไร ต่อไปเป็นการพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา ได้แก่ โรงเรียน ครูและนักเรียน หลักสูตร และการเรียนการสอน เพื่อดูว่ากฤษณเมรูติมีทรรคนะอย่างไร และเพื่อเข้าใจการจัดองค์ประกอบ

เหล่านี้ว่ามีความสอดคล้องกับจุดหมายของการศึกษาอย่างไร

1. โรงเรียน โรงเรียนคืออะไร มีเป้าหมายและบทบาทอย่างไร และโรงเรียนควรจะเป็นอย่างไร

ตามทรรศนะของกฤษณเมรุติ โรงเรียนคือ สถาบันถ่ายทอดความรู้และเป็นสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงภายใน เพื่อให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์

โรงเรียนจึงมีเป้าหมาย 2 ประการคือ มุ่งถ่ายทอดวิชาความรู้ ฝึกฝนทักษะในด้านต่าง ๆ และจัดสิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศที่จะเอื้อต่อการพัฒนาการภายในบุคคล ช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงเป็นบุคคลที่สมบูรณ์

1.1 โรงเรียนในฐานะเป็นสถาบันถ่ายทอดความรู้ ในแง่ที่โรงเรียนเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ มีการบริหารงานและจัดให้มีการเรียนการสอนเกิดขึ้น โรงเรียนจะสอนวิชาการต่าง ๆ เช่น คณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และพัฒนาความสามารถรวมทั้งฝึกฝนทักษะเช่น การฝึกปฏิบัติทางดนตรี ศิลปะ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ เกิดความชำนาญ และทำประโยชน์ให้แก่สังคมโดยการประกอบอาชีพตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล โรงเรียนจึงต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เช่น บริเวณโรงเรียน อาคาร ห้องเรียนที่เงียบสงบ หนังสือเกี่ยวกับวิชาสาขาต่าง ๆ ในห้องสมุด อุปกรณ์ในห้องทดลองและห้องฝึกฝนปฏิบัติ ฯลฯ ซึ่งจะจัดขึ้นเพื่อให้เด็กเรียนศึกษาได้อย่างเต็มที่

1.2 โรงเรียนในฐานะที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงภายใน เพื่อให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ มนุษย์ที่สมบูรณ์คือบุคคลที่รู้จักตัวเอง เป็นอิสระจากปัญหาชีวิต เป็นบุคคลที่สามารถมีสัมพันธ์ภาพอันแท้จริง มีสติปัญญา ความดีและความรัก โรงเรียนในแง่นี้เป็นบรรยากาศที่มีชีวิตชีวา ซึ่งจะมีขึ้นได้เมื่อบุคคลภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ต่อกัน มีจิตใจที่เปิดเผย ใฝ่หาใจและดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน บุคคลในโรงเรียนหมายถึงครู นักเรียน บุคลากร รวมทั้งผู้ปกครองที่มีความสัมพันธ์ติดต่อกันและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงภายในบุคคล

โรงเรียนควรจะมีบรรยากาศของบ้านและครอบครัวที่มีความสัมพันธ์อันอบอุ่น นักเรียนมีความรู้สึกเป็นอิสระ มั่นคง ได้รับการดูแลเอาใจใส่ด้วยความรักและความสนใจทั้งทางกายและทางจิตใจ

. . . โรงเรียนของเราจึงเป็นเหมือนบ้านของเด็ก ๆ และผู้ให้การศึกษาเป็นเหมือนผู้ปกครองที่มีความรับผิดชอบ . . . บ้านคือสถานที่ซึ่งมีอิสรภาพ ให้ความรู้สึกมั่นคง มีการจัดหาสิ่งต่าง ๆ และคุ้มภัยให้ เด็ก ๆ ในโรงเรียนรู้สึกเช่นนี้บ้างใหม่กว่าพวกเขาได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีด้วยความคิดใคร่ครวญและความรัก ความสนใจในความประพฤติของพวกเขา อาหาร การแต่งกาย กิจยามารยาท ถ้าเป็นเช่นนี้โรงเรียนก็จะเป็นที่ซึ่งนักเรียนรู้สึกว่าเป็นบ้านของเขาจริง ๆ . . . เด็ก ๆ ได้รับการดูแลทางกายและยังรวมถึงทางใจด้วย นักเรียนได้รับการช่วยเหลือให้เป็นอิสระจากบาดแผลทางใจและความกลัว

(14: 56)

การพัฒนาบุคคลให้เปลี่ยนแปลงเป็นบุคคลที่สมบูรณ์นั้นทำได้โดยการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตัวเอง การเรียนรู้ไม่อาจเกิดขึ้นได้ถ้ามีการใช้อำนาจบังคับ ใช้การเปรียบเทียบและแข่งขันเป็นเครื่องมือ ซึ่งจะก่อให้เกิดความกลัวอันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ การแบ่งบานของสติปัญญา ความดี และความรัก แต่การเรียนรู้ตัวเองเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายซึ่งภายใต้บรรยากาศแห่งความสัมพันธอันอบอุ่น เป็นอิสระ มั่นคง ความสัมพันธ์ที่มีความไว้วางใจกันช่วยให้บุคคลมองเห็นตนเองได้อย่างชัดเจน เกิดการเรียนรู้ซึ่งเป็นการให้ความใส่ใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในจิตใจของตนเอง และดังนั้นจึงเป็นอิสระจากปัญหาทางด้านจิตใจและสามารถมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นอย่างแท้จริง มีข้อสังเกตว่า การรู้จักตนเองนั้นอาจเกิดจากการประสบปัญหา การแข่งขันภายใต้บรรยากาศอันขัดแย้งหรือตึงเครียด แต่กฤษณมูรติเห็นว่า สังคมที่เป็นอยู่นั้นกดดันบุคคลมากอยู่แล้ว จึงเสนอให้โรงเรียนมีบรรยากาศอันอบอุ่นเป็นมิตร

ในแง่โรงเรียนมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงภายในบุคคล ซึ่งจะส่งผลเป็นการเปลี่ยนแปลงในสังคมโดยปริยาย ดังนั้นตามทรรศนะของกฤษณมูรติ โรงเรียนจึงมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงสังคมด้วย โรงเรียนต้องเป็นแกนนำในการเปลี่ยนสังคมด้วยการเปลี่ยนแปลงคุณภาพภายในปัจเจกบุคคล ไม่ยอมให้สังคมหรือค่านิยมของสังคมมีอิทธิพลเหนือโรงเรียน นี่คือจุดเด่นของบทบาทโรงเรียนตามทรรศนะของกฤษณมูรติ โรงเรียนเป็นความหวังของสังคมใหม่

ดังนั้นโรงเรียนมีเป้าหมาย 2 ประการคือ ถ่ายทอดความรู้และเปลี่ยนแปลงจิตใจบุคคล การจัดสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อเป้าหมายทั้งสองมีความแตกต่างกันไป โรงเรียนในฐานะเป็นสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงภายในบุคคลมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงสังคมด้วย ดังนั้น โรงเรียนจึงมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงสังคม

2. ครูและนักเรียน บุคคลที่สำคัญในโรงเรียนคือครูและนักเรียน ในกระบวนการศึกษาครูและนักเรียนคือใคร ควรจะมีบทบาทอย่างไร

ครู คือ บุคคลที่สำคัญที่สุดในโรงเรียน ตามธรรมชาติของกฎธรรมชาติ ครูคือผู้ถ่ายทอดความรู้ และชี้แนะให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจของนักเรียน

2.1 ครูในฐานะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ จะต้องมีความรู้และความสามารถอย่างแท้จริง เพื่อจะได้นำเสนอข้อมูลความรู้ให้กับนักเรียนตามที่นักเรียนแต่ละคนสนใจ ถ้าครูไม่รู้เนื้อหาวิชาได้ก็ต้องรู้ว่าแหล่งความรู้อยู่ที่ไหน และจะค้นคว้ามาให้แก่เรียนหรือแนะนำให้นักเรียนไปค้นคว้าได้อย่างไร ในกรณีนี้ครูและนักเรียนสามารถร่วมเรียนไปด้วยกัน

2.2 ครูในฐานะเป็นผู้ชี้แนะให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจของนักเรียน
"ครู หมายถึง ผู้ชี้แนะ ผู้นำมาซึ่งการประจักษ์แจ้ง ผู้ยกภาระทางจิตใจออกไป และผู้ช่วยให้ก้าวข้ามไป" (6: 24) ในแง่นี้ครูเป็นผู้ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตัวเอง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจนั้นเป็นสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ด้วยการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลเท่านั้น ไม่มีใครเรียนรู้ตัวเองแทนกันได้ ดังนั้นครูจึงมีฐานะเป็นเพียงผู้ช่วยชี้แนะให้นักเรียนเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงตนเอง

ครูเป็นผู้รู้จักตนเอง มีจิตใจละเอียดอ่อน ช่างสังเกตและเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น ครูต้องเป็นผู้มีจิตใจที่สมบูรณ์ปราศจากความกลัวและไม่ใช้อำนาจ ครูที่มีลักษณะเช่นนี้จะเป็นผู้ช่วยเหลือชี้แนะที่ดี ในความเป็นจริง ครูคือมนุษย์คนหนึ่งที่ถูกกำหนดเงื่อนไขมาจากสังคม เขามีความบกพร่องบางอย่าง ในกรณีเช่นนี้ ครูที่มีความตั้งใจดีสามารถร่วมเรียนรู้และนัดทานพร้อมไปกับนักเรียน อาศัยบรรยากาศแห่งความสัมพันธ์ที่เปิดเผยและไว้วางใจกัน ทางด้านจิตใจนั้นมนุษย์ทุกคนถูกกำหนดมาเช่นเดียวกัน ดังนั้นครูและนักเรียนจึงสามารถเรียนรู้ตนเองร่วมกันได้

นักเรียนคือ ผู้ศึกษาวิชาความรู้และผู้ค้นหาทำความรู้จักตนเอง นักเรียนจะให้ความร่วมมือกับครูในกระบวนการศึกษาวิชาการ ผักผ่อนทักษะในด้านต่าง ๆ พร้อมไปกับการทำความเข้าใจตนเอง

นักเรียนจะเริ่มสังเกตความถนัด ความสามารถ และความสนใจของตัวเอง ค้นหาว่าตนรักที่จะเรียนและทำอะไร ภายใต้บรรยากาศแห่งความสัมพันธ์และการชี้แนะของครู นักเรียนจะสำรวจจุดความกลัว ความอยาก ทักษะ และปัญหาทางด้านจิตใจของตน เพื่อจะได้เป็นอิสระจากการถูกกำหนดเงื่อนไขทางจิตใจ การเรียนรู้ตัวเองช่วยให้นักเรียนเป็นอิสระและพัฒนาจิตใจของตน เป็นบุคคลที่สมบูรณ์

เพื่อให้การศึกษาที่แท้จริงเกิดขึ้นได้ ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการศึกษาเรียนรู้ของนักเรียน สนับสนุนการเรียนวิชาการและฝึกฝนทักษะ ผู้ปกครองควรมีความเข้าใจในจุดหมายของ

การศึกษา และสิ่งที่ครูกำลังทำอยู่ ไม่ก่อปัญหาทางใจแก่นักเรียนแต่ร่วมมือกับครูในการส่งเสริม การเรียนรู้ตัวเองของนักเรียน

ดังนั้น ครูคือผู้ถ่ายทอดความรู้และผู้ชี้แนะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ นักเรียนจะร่วมมือ กับครูในการศึกษาวิชาความรู้และทำความรู้จักตนเอง โดยมีผู้ปกครองคอยให้การสนับสนุน

3. หลักสูตร หลักสูตรการศึกษาจะเป็นอย่างไร มีการเน้นเนื้อหาวิชาด้านใดหรือไม่ ใครคือผู้ร่างหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาไม่มีการ เน้นเนื้อหาวิชาด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะ หลักสูตรควร ประกอบด้วยวิชาความรู้สาขาต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ไม่มีวิชาบังคับ แต่นักเรียนจะได้รับการ สนับสนุนให้เรียนวิชาต่าง ๆ ที่จัดขึ้นอย่างรอบด้านในลักษณะของการเรียนสำรวจ เพื่อให้นักเรียน ค้นหาความสามารถ ความถนัด และความสนใจที่แท้จริงของตน ทั้งยังช่วยให้นักเรียนมองเห็น ภาพรวมและธรรมชาติของวิชาความรู้ในสาขาต่าง ๆ อีกด้วย สิ่งเกตว่าการจัดวิชาจำนวนมาก เพื่อให้เรียนสำรวจนั้น นักเรียนจะเรียนกว้างแต่ไม่ลึก คือรู้หลายอย่างแต่ยังไม่ถึงขั้นรู้ลึกซึ้ง เมื่อ นักเรียนพบวิชาที่ตนถนัดและสนใจจริงแล้ว จึงจะเรียนเจาะลึกให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ด้วยใจรัก จริง ๆ

การร่างหลักสูตร ไม่ใช่หน้าที่เฉพาะของนักการศึกษาหรือครูเท่านั้น แต่หลักสูตรจะถูก ร่างขึ้นจากการปรึกษาหารือกันระหว่างครูและนักเรียน โรงเรียนแต่ละแห่งอาจมีเนื้อหาวิชา เรียน ที่แตกต่างกันได้ โดยจะแปรเปลี่ยนไปตามความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ความจำเป็นที่ แตกต่างกันของนักเรียนและขอบเขตจำกัดของความรู้ความสามารถที่ครูมีอยู่ ส่วนเด็กเล็กที่ยังไม่ สามารถเลือกวิชาเรียน ได้ด้วยตนเองนั้น ครูจะคอยช่วยเหลือแนะนำให้เขาค้นหาความสามารถที่ เขามีอยู่ด้วยการสังเกตและการเอาใจใส่ การร่างหลักสูตรแบบนี้อาจจะเหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้น สูง เช่นระดับมัธยมปลายหรือระดับอุดมศึกษามากกว่านักเรียนชั้นประถม

เพื่อไม่ให้นักเรียนอยู่ในอันตรายของการเน้นแต่การศึกษาที่เป็นเพียงการสะสมข้อมูล จากตำราเพียงอย่างเดียว หรือฝึกฝนให้เป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้านเท่านั้น ในการเรียนการสอน ตามหลักสูตรทั้งนักเรียนและครูจะร่วมกันศึกษาเนื้อหาและทำความเข้าใจเนื้อหาวิชานั้นจากมุมมอง ที่กว้างขวางออกไปด้วย ตัวอย่างเช่น

การเรียนวรรณคดีเป็นการสำรวจจุดสถานการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ที่ช่วยให้นักเรียน เข้าใจประสบการณ์ที่มนุษย์มีร่วมกันมากขึ้นได้ การเรียนภาษาต่างประเทศช่วยให้ผู้เรียนเห็นข้อจำกัด

ในการคิดของตนซึ่งถูกกำหนดด้วยคำเท่าที่ตระรู้ และยังช่วยให้เข้าใจมุมมองทางวัฒนธรรมของชาติอื่นด้วย การเรียนประวัติศาสตร์อาจเรียนในฐานะเป็นเรื่องราวของมนุษย์ซึ่งเป็นบุคคลในอดีต และยังช่วยสะท้อนให้นักเรียนเห็นตนเองอีกด้วย คณิตศาสตร์เป็นการสืบสาวในเรื่องระเบียบและยังใช้เป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาการคิดอย่างมีหลักการและเหตุผล วิทยาศาสตร์เป็นตัวแทนของการเข้าใจโลกทางกายภาพอย่างมีระบบและการเข้าใจความสัมพันธ์โลกทางกายภาพกับมนุษย์เรา แต่ละคน ทั้งยังเป็นวิธีพัฒนาการคิดเชิงวิเคราะห์ด้วย ศิลปะ ดนตรี การละคร การเต้นรำ และการแกะสลัก สามารถเห็นการสืบสวนลงไปในธรรมชาติของความละเอียดอ่อน ความงามและการสื่อสารการแสดงออก ก็ต่าง ๆ และกิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายในการดูแลบำรุงรักษา สถานที่ของโรงเรียนก็มีความสำคัญในการเรียนรู้เรื่องราวความรับผิดชอบเกี่ยวกับร่างกายและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน

ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาจึงไม่มีการเน้นเนื้อหาวิชาด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ หลักสูตรประกอบด้วยวิชาความรู้สาขาต่าง ๆ จำนวนมาก นักเรียนจะเรียนสำรวจเพื่อค้นหาความสามารถ ความถนัดและความสนใจที่แท้ของตน หลักสูตรถูกสร้างขึ้นจากการปรึกษาระหว่างครูและนักเรียน การศึกษาวิชาต่าง ๆ จะมีการทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาจากมุมมองที่กว้างเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับชีวิต

4. การเรียนการสอน การเรียนการสอนควรจะเป็นอย่างไร มีวิธีการอย่างไรบ้าง
ชั้นเรียนควรจะเป็นอย่างไร

การเรียนการสอนวิชาการและวิชาทักษะนั้นมีรากฐานอยู่บนการเรียนรู้ที่เป็นการสะสมข้อมูล เรียนจากครู หนังสือ หรือไม่ก็จากการฝึกฝนทักษะซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจและเก็บสะสมไว้เป็นความรู้ที่อยู่ในความทรงจำ การเรียนในลักษณะนี้เป็นการเรียนรู้ที่โรงเรียนโดยทั่วไปทำกัน

การเรียนการสอนเรื่องราวของชีวิตและการพัฒนาจิตใจนั้น ไม่มีรากฐานอยู่บนการเรียนรู้ที่เป็นการสะสมข้อมูล การเรียนในลักษณะนี้ใช้ไม่ได้กับเรื่องของชีวิตจิตใจ การเรียนรู้ชีวิตและทำความเข้าใจกับตัวเองนั้นอาจทำได้ด้วยการเรียนรู้ที่เป็นการเฝ้าสังเกต รู้ตัวต่อสิ่งที่เกิดขึ้นภายในความคิดความรู้สึกของตน การรู้ตัวทั่วพร้อมเช่นนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจในชีวิตและตนเอง การเรียนรู้เช่นนี้เป็นลักษณะเฉพาะในการศึกษาของกฤษณเมธาธิ สังเกตว่า การเรียนรู้ (Learning) ที่เป็นการเฝ้าสังเกตนี้ หมายถึงการทำสมาธิ (Meditation) ตามความหมายของกฤษณเมธาตินั้นเอง

วิธีการเรียนและวิธีการสอนที่เป็นเทคนิคนั้น กฤษฎเมวติไม่ได้กำหนดรูปแบบเอาไว้ แต่เปิดโอกาสให้ครูได้แสวงหาและสร้างสรรค์วิธีการต่าง ๆ ขึ้นมา การสอนที่ดีไม่มีวิธีการสำเร็จรูป

ชั้นเรียนควรมีนักเรียนจำนวนน้อย เพราะที่ครูจะได้ดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด และมีบรรยากาศแห่งความสัมพันธ์ต่อกัน ถ้าชั้นเรียนมีนักเรียนจำนวนมาก การเรียนการสอนจะเป็นไปได้ยาก การให้รางวัลและการลงโทษจะถูกนำมาใช้บังคับนักเรียนให้อยู่ในกรอบ แต่วิธีการเช่นนี้ไม่ส่งเสริม ชัยยังทำลายการเรียนรู้ของนักเรียนอีกด้วย

ดังนั้น การเรียนการสอนจึงมีอยู่ 2 ลักษณะ คือการเรียนการสอนที่มีรากฐานอยู่บนการเรียนรู้แบบสะสมข้อมูล และแบบไม่สะสมข้อมูล การเรียนรู้โดยการเผ่าสิ่งเกิดด้วยความรู้ตัวใส่ใจต่อความคิดความรู้สึกภายในตนเองเท่านั้นที่นำไปสู่การเข้าใจชีวิตและตนเอง วิธีการเรียนการสอนเชิงเทคนิคนั้น ไม่ได้กำหนดสำเร็จรูปไว้ แต่ให้โอกาสครูแสวงหาและสร้างสรรค์วิธีการขึ้นมา ชั้นเรียนควรมีนักเรียนจำนวนน้อยเพื่อจะได้รักษาบรรยากาศแห่งความสัมพันธ์และการเรียนรู้เอาไว้

สรุป จากการพิจารณาองค์ประกอบในการจัดการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีเป้าหมายอันเดียวกันกับการศึกษา คือ การถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาเปลี่ยนแปลงภายในให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ โรงเรียนจึงสนับสนุนทั้งการศึกษาวิชาความรู้และการเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ตนเอง ครูมีบทบาทเป็นทั้งผู้ถ่ายทอดความรู้และผู้ชี้แนะให้เกิดการเรียนรู้และรู้จักตนเองภายใต้ความสัมพันธ์ที่เปิดเผยและไว้วางใจกัน หลักสูตรประกอบด้วยวิชาสาขาต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก เพื่อให้เด็กศึกษาค้นคว้าค้นหาความสามารถ ความถนัดและความสนใจที่แท้ของตน ในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ครูและนักเรียนจะร่วมกันทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาจากมุมมองที่กว้าง เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนกับชีวิต การเรียนการสอนมีพื้นฐานมาจากการเรียนแบบสะสมข้อมูลและไม่สะสมข้อมูล การเรียนรู้โดยเผ่าสิ่งเกิดด้วยความรู้ตัว ใส่ใจต่อความคิดความรู้สึกภายในตนเอง นำไปสู่การเข้าใจชีวิตและตนเอง เทคนิคการสอนนั้นไม่มีรูปแบบตายตัว ชั้นเรียนควรมีนักเรียนจำนวนน้อยเพื่อจะได้รักษาบรรยากาศของความสัมพันธ์และการเรียนรู้ จึงเห็นได้ว่าองค์ประกอบของการศึกษาถูกจัดขึ้นอย่างสอดคล้องกับจุดหมายของการศึกษาตามธรรมชาติของกฤษฎเมวติ